

Om klimapolitikken i Norge og EU

I EØS-landet Norge begrunner myndighetene gjerne egen passivitet med at man vil avvente hva EU gjør. Norge og de andre landene i Norden har tradisjonelt vært pådrivere i mellomstatlig arbeid for miljøregler og naturvern. Vi har sett at medlemskapet i EU har svekket Sverige, Danmark og Finland sin rolle som internasjonale pådrivere. Til tross for høye ambisjoner på papiret bærer EUs klimapolitikk preg av svak gjennomføringsevne. EU er ikke i rute til å tilfredsstille forpliktelsene i Parisavtalen og langt unna målet om å begrense den globale oppvarmingen til 1,5 grader. Climate Action Tracker, som vurderer om land og regioner har gode nok tiltak for å nå internasjonale klimamål, karakteriserer EUs politikk som «utilstrekkelig» (<https://climateactiontracker.org>). Et eventuelt norsk EU-medlemskap vil altså hemme Norges mulighet til å føre en selvstendig og ikke minst kraftfull klima- og miljøpolitikk ytterligere.

EUs energisystem

EU utvikler et todelt energisystem. De bygger selv opp en betydelig fornybar produksjonskapasitet, men den er sårbar for både naturlige og menneskeskapte svingninger i været. Dermed blir det nødvendig med et regulerbart sidesystem. Dette skal i stor grad baseres på import av fornybar energi fra andre land som f.eks. Norge og (i en overgangsperiode) vedlikehold av fossil produksjonskapasitet. EU-kommisjonen peker på store muligheter for å hente ut mer energi og mineraler nødvendig for kommende teknologiskifter fra hele Norden og Nord-Afrika. Dette vil også ramme urbefolkningens rettigheter. Vi ser dette tydelig allerede i dag i et forsterket press på norske naturressurser som areal til landbasert vindkraft. EUs fundamentale mangel på demokrati er reflektert i utkast til forordning om kritiske råvarer som bare vil tillate begrenset lokal innflytelse over tillatelser til gruvedrift, miljøutslipp mv. Vi frykter en dramatisk overkjøring av miljøhensyn og demokrati.

Verden står overfor både en naturmangfoldkrise og en klimakrise.

Klimapolitikken må ikke sette disse krisene opp mot hverandre. Europeiske miljøorganisasjoner har kommet med omfattende kritikk av EUs klimaplan European Green Deal. Et hovedpunkt i kritikken er at EU-kommisjonen gir etter for påvirkning fra industriens lobbyorganisasjoner, dette gjelder spesielt gassindustrien, men også industrilandbruk, bioteknologi og kjemisk industri som har sterke lobbyorganisasjoner.

Kvotehandling kan utsette klimakutt

EUs hovedtiltak i klimapolitikken er kvotesystemet, der industribedrifter, flyselskap og energiprodusenter kjøper og selger rettigheter til å slippe ut klimagassen CO₂ i EU/EØS. Kvotesystemet legger opp til at kuttene først og fremst skal tas der det er såkalt kostnadseffektivt. I praksis betyr det at en svært liten del av klimakuttene skal tas i Norge fram mot 2030. Hvis Norge i stedet hadde forpliktet seg til innenlandske klimakutt, i stedet for å følge EU-systemet, ville klimaomstillingen av det norske samfunnet gå raskere for å nå målene her hjemme.

Norge kan føre en bedre politikk utenfor EU

Nærmere 95 prosent av verdens befolkning er ikke med i EU. Det viktigste internasjonale samarbeidet for miljø og klima skjer utenfor EU, ikke minst i regi av FN, deriblant Parisavtalen om klimagasser (2015) og naturavtalen fra Montreal (2022). Mens Sverige, Danmark og Finland «sitter på gangen» fordi EU forhandler på vegne av medlemslandene, kan Norge spille en aktiv rolle som selvstendig part i dette internasjonale samarbeidet.

Årsmøtet Telemark Nei til EU 18.03.2024